

Viðtalsþættir vegna mats á hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra í fjármálafyrirtækjum

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands metur hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækja í samræmi við ákvæði laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Sameiginlegar viðmiðunarreglur EBA og ESMA (EBA/GL/2021/06) um mat á hæfi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna, útlista nánar kröfur um þekkingu, hæfni og reynslu sem framkvæmdastjórar og stjórnarmenn eiga að búa yfir. Í viðmiðunarreglum EBA um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2021/05), er nánar kveðið á um hlutverk, ábyrgð og skyldur stjórnarmanna og framkvæmdastjóra í starfsemi fjármálafyrirtækis. Það er hins vegar mikilvægt að stjórnarmenn séu sjálfstæðir í hugsun og hafi hæfni til að meta, gagnrýna og hafa eftirlit með ákvarðanatöku í daglegri starfsemi fjármálafyrirtækis.

Í viðtali kannar fjármálaeftirlitið þekkingu, skilning og viðhorf stjórnarmanna og framkvæmdastjóra varðandi helstu efni sem tengjast hlutverki þeirra og ábyrgð og byggir mat sitt meðal annars á upplýsingum sem þar koma fram.

Hér að neðan eru talin upp efnisatriði sem koma til með að mynda ramma viðtalsins. Ekki er um tæmandi viðtalsþætti að ræða. Neðst í skjali þessu má að auki finna leslista og ítarefni sem unnt er að styðjast við, við undirbúning viðtalsins.

I. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi stjórnarmanna í fjármálafyrirtækjum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi fjármálafyrirtækja
- Sérstaða fjármálafyrirtækja
- Könnunar og matsferli fjármálafyrirtækja
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Viðskiptalíkan
- Helstu áhættur í starfsemi fjármálafyrirtækja
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi fjármálafyrirtækja
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag fjármálafyrirtækis
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna fjármálafyrirtækis
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanns
- Helstu verkefni og skyldur stjórnar fjármálafyrirtækis
- Starfsreglur stjórnar
- Helstu stefnur í starfsemi fjármálafyrirtækis
- Undirnefndir stjórnar (hlutverk, ábyrgð og helstu verkefni)

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit fjármálafyrirtækja
- Hlutverk stjórnar í fyrirtækja- og áhættumenningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk stjórnar í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum fjármálafyrirtækja
- Helstu alþjóðlegir reikningsstaðlar sem tengjast reikningsskilum fjármálafyrirtækja
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Sjálfstæði stjórnarmanna
 - Óhæði
 - Sjálfstæði í hugsun
 - Ákvörðunartaka
- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi stjórnarmanns
- Samfélagsleg ábyrgð og umboðsskylda

II. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi framkvæmdastjóra í fjármálafyrirtækjum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi fjármálafyrirtækja
- Sérstaða fjármálafyrirtækja
- Könnunar og matsferli fjármálafyrirtækja
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Viðskiptalíkan
- Helstu áhættur í starfsemi fjármálafyrirtækja
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi fjármálafyrirtækja
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag fjármálafyrirtækis
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanna
- Hlutverk og ábyrgð framkvæmdastjóra
- Helstu verkefni og skyldur framkvæmdastjóra
- Helstu stefnur í starfsemi fjármálafyrirtækis

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit fjármálafyrirtækja
- Hlutverk framkvæmdastjóra í fyrirtækja- og áhættumeningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk framkvæmdastjóra í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum fjármálafyrirtækja
- Helstu alþjóðlegir reikningskilastaðlar sem tengjast reikningskilum fjármála-fyrirtækja
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi framkvæmdastjóra
- Samfélagsleg ábyrgð

Viðauki I

Leslisti

- Lög nr. 2/1995 um hlutafélög
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki
 - Reglugerð Evrópupingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur að því er varðar lánastofnanir og verðbréfafyrirtæki, ásamt síðari breytingum. Reglugerðin er lögfest með 1. mgr. 1. gr. c. laga um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 1520/2022 um lausafjárhlutfall lánastofnana og síðari breytingar
 - Reglugerð nr. 50/2019 um endurbótaáætlanir lánastofnana og verðbréfafyrirtækja
 - Reglur nr. 532/2003 um endurskoðun fjármálafyrirtækja
 - Reglur nr. 834/2003 um reikningsskil lánastofnana
 - Reglur nr. 102/2004 um reikningsskil verðbréfafyrirtækja og verðbréfamiðlana
 - Reglur nr. 388/2016 um kaupaukakerfi samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 150/2017 um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna fjármálafyrirtækja
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga
 - Viðeigandi alþjóðlegir reikningsskilastaðlar
- Lög nr. 114/2021 um greiðsluþjónustu
- Lög nr. 115/2021 um markaði fyrir fjármálagerninga
 - Reglur nr. 499/2021 um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti fjármálafyrirtækja, greiðslustofnana, rafeyrisfyrirtækja og rekstraraðila sérhæfðra sjóða
- Lög nr. 60/2021 um aðgerðir gegn markaðssvikum
 - Reglur nr. 320/2022 um aðgerðir gegn markaðssvikum
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 745/2019 um áreiðanleikakönnun vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 545/2019 um áhættumat vegna peningaþvættis og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 105/2020 um áhættusöm þriðju lönd vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 70/2019 um upplýsingar sem fylgja skulu við millifærslu fjármuna vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Viðmiðunarreglur EBA um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2021/05)
- Viðmiðunarreglur EBA og ESMA um mat á hæfi stjórnar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna (EBA/GL/2021/06)
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2010 um efni reglna skv. 2. mgr. 54. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki
- Viðmið fjármálaeftirlitsins nr. 1/2024 – Almenn viðmið og aðferðafræði vegna könnunar- og matsferlis hjá fjármálafyrirtækjum

Ítarefni

- Viðeigandi lög, reglugerðir og reglur sem gilda um starfsemina, auk leiðbeinandi tilmæla fjármálaeftirlitsins og viðeigandi EBA, ESMA og EIOPA viðmiðunarreglur sem finna má á heimasíðu Seðlabanka Íslands
- Spurt og svarað, túlkanir og gagnsæistilkynningar á heimasíðu Seðlabanka Íslands
- Siðfræði og samfélagsábyrgð eftir Øyvind Kvalnes

Uppfært í febrúar 2024